

Venijnig spoor

Anita Kok

Nawoord (vanaf blz. 298 bovenaan)

Bijna iedereen is dol op bloemen, maar zal iedereen er zo van houden als ze zich het volgende realiseren? Bij bloemen denk je niet aan de hoeveelheid bestrijdingsmiddelen, of gewasbeschermingsmiddelen zoals ze ook wel genoemd worden. Bij verschillende (bloem)bollen worden verschillende middelen en hoeveelheden gebruikt. Van alle bloemen zijn de meest vervuilende teelten die van rozen, anjers en chrysanten.

Stelt de overheid dan geen regels op? Jawel, die zijn er. Gesteld wordt dat je beter niet kunt wonen binnen tweehonderdvijftig meter van een veld waarop men bestrijdingsmiddelen gebruikt. En dat er minstens een spuitvrije zone van vijf meter moet zijn tussen jouw tuin en het veld waarop gespoten wordt. Dit is heel vaak niet het geval. Ook mag er bij windkracht vier en hoger niet gespoten worden. Wordt dit gecontroleerd? En hoe dan? Dat is moeilijk, omdat het spuiten gebeurt op wisselende tijden. Tevens mag er niet gespoten worden op het land als er werknemers bezig zijn op het veld. Als je dit ziet, kan je dit melden bij Inspectie SZW (Sociale Zaken en Werkgelegenheid). Maar ook dit is moeilijk na te gaan, want hoe zie je op een filmpje dat het bestrijdingsmiddel is en geen water?

Sinds 2018 zijn er speciale spuitkoppen verplicht. Deze koppen zorgen ervoor dat er minder 'drift' is, dat de nevel niet zo snel verwaait. Maar als je bij deze spuitkoppen de druk verhoogt, krijg je hetzelfde effect als voorheen. Een instructeur van deze spuitkoppen stelt dat 80% van de tuinders dit doet.

Het gif dat spuiters spuiten, blijft langer dan een week na het sproeien in de lucht hangen. Ook al zou je op het moment van spuiten de ramen sluiten, dat heeft weinig zin. Het gif komt veel verder dan mensen denken. In een onderzoek naar huisstof blijken er vaak verschillende soorten pesticiden in te zitten. De mengseltoxiciteit, dus het stapel effect van verschillende soorten gif, is nooit gemeten.

Er is een onderzoek geweest om te kijken hoeveel restanten van bestrijdingsmiddelen er op bloemen zitten. Een bos chrysanten bevatte vijftien en een bos rozen zelfs eenentwintig verschillende soorten pesticiden! En zelfs bij achtenzestig van de honderdvijf onderzochte bloemen ging het om bestrijdingsmiddelen die in Nederland niet zijn toegestaan! Op een aantal monsters werden zelfs middelen aangetroffen die al jaren in Nederland verboden zijn. Deze bloemen waren dus wel in Nederland gekweekt. Dat de handel in verboden landbouwgif geen fictie is, blijkt hieruit. Heel goed je handen wassen is echt nodig, als jij een bos bloemen geschikt hebt in een vaas.

Er zijn ook onderzoeken geweest die hebben aangetoond dat er een verband is tussen het gebruik van bestrijdingsmiddelen en bepaalde aandoeningen. Bij heel jonge kinderen in gebieden waar veel bestrijdingsmiddelen gebruikt worden, is het bekend dat er meer kinderen voorkomen met autisme, IQ-verlies en ADHD. Het lijkt dus iets in de hersenontwikkeling van kinderen te doen. Bij volwassenen is er verband gelegd tussen bestrijdingsmiddelen en leukemie, dementie, depressie, ziekte van Parkinson (na onderzoek is vastgesteld dat bij langdurig werken met landbouwgif de kans op ziekte van Parkinson met 50% toeneemt), kanker, tumoren en neurologische aandoeningen (waaronder o.a. tremors, verstijving en vertraagde bewegingen). En er is een aparte poli voor mensen met aandoeningen gerelateerd aan bestrijdingsmiddelen.

Twee middelen uitgelicht die zijn toegestaan:

Mancozeb is een van de verdachte schimmelbestrijders. Het middel bestaat al zestig jaar en wordt grootschalig toegepast. In 2017 is er 2,5 miljoen kilo van verkocht. Dit middel brengt Parkinsonrisico's met zich mee. Ook kan het schadelijk zijn voor de werking van de schildklier, de nieren en voor het ongeboren kind. (Mancozeb mag sinds juni 2021 niet meer gebruikt worden binnen de EU.)

Roundup (glyphosaat) is een onkruidverdelger. Het middel wordt in verband gebracht met kanker, onvruchtbaarheid en ziekte van Parkinson. In veel landen verboden. In Nederland voor commerciële doeleinden niet.

De overheid heeft een aantal instrumenten om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te hanteren:

College toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb):

Gewasbeschermingsmiddelen en biociden mogen in Nederland alleen verkocht en gebruikt worden als ze door het Ctgb of een andere Europese toelatingsautoriteit zijn toegelaten. Ze geven hiervoor een vergunning af.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA):

Inspecteurs van de NVWA voeren fysieke en administratieve controles uit. Daarnaast kunnen ze ook monsters nemen van het gewas, de grond of het product.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM):

Zetten zich in voor een gezonde bevolking en een duurzame, veilige en gezonde leefomgeving.

Inspectie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)

De Inspectie SZW controleert of werkgevers en werknemers zich aan de wet houden en of het socialezekerheidsstelsel goed werkt. Hier kun je een klacht indienen of een signaal afgeven voor verkeerde arbeidsomstandigheden.

Gezondheidsraad

Werkt aan advies over risico's van bestrijdingsmiddelen.

Andere betrokken organisaties:

Land- en Tuinbouworganisatie (LTO)

De ondernemersorganisatie voor Nederlandse boeren en tuinders. De LTO behartigt de belangen van de leden door te werken aan een gunstig ondernemersklimaat voor agrariërs.

Greenpeace

Doet veel onderzoek naar bestrijdingsmiddelen. Vooral omdat de bijensterfte daaraan te relateren is.

Stichting Bolleboos die zich samen met de **Partij voor de Dieren** hard maakt voor minder gifgebruik met de Gifklikkerlijn.

Als er nu problemen zijn tussen bewoners en tuinders, wil de overheid dat deze problemen onderling worden opgelost. Dat zijn dan vrijwillige afspraken. Deze zijn heel moeilijk te maken, omdat zowel de tuinders als de bewoners tegenstrijdige belangen hebben die vaak van elkaar niet geaccepteerd worden.